SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Boskiej komedii”

Grupa A

Dante Alighieri

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 19

10 zadań, 19 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Jakim gatunkiem literackim jest „Boska komedia”?

(A) Powieścią rycerską
(B) Kroniką historyczną
(C) Poematem epickim (eposem)
(D) Dramatem liturgicznym

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Kto jest autorem „Boskiej komedii”?

(A) Wergiliusz
(B) Francesco Petrarka
(C) Dante Alighieri
(D) Giovanni Boccaccio

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących rozmowy Dantego z Farinatą i Kawalkantem (pieśń X).

1. Kawalkante pyta Dantego, dlaczego nie ma z nim jego syna, Gwida.	**P**	**F**
2. Według Farinaty potępieni dobrze widzą teraźniejszość, ale nie znają przyszłości.	**P**	**F**
3. Farinata wynurza się z płonącego grobu, tak że widać go od pasa do głowy.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Połącz przewodników Dantego z odpowiednimi częściami zaświatów:

1. Św. Bernard z Clairvaux	…	A. Raj – sfery niebieskie
2. Beatrycze	…	B. Piekło i Czyściec
3. Wergiliusz	…	C. Ostatnia wizja Boga w Empireum

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Uzupełnij na podstawie pieśni VIII Piekła: za bagnem Styksu Dante widzi czerwone od ognia mury i meczety piekielnego miasta, które Wergiliusz nazywa (1) _____

(1) do wyboru: Dis / Babilon / Niniwa / Sodoma

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki.

Wergiliusz symbolizuje w utworze (1) _____. Beatrycze symbolizuje (2) _____. Lucyfer w Piekle Dantego ma (3) _____ twarze.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Jaki obraz Florencji wyłania się z rozmowy Dantego z Ciakkiem? Wskaż dwa elementy.

Zadanie 8. (0–1 pkt)

> „Teocentryzm"

Wyjaśnij, jak poniższe hasło epoki realizowane jest w „Boskiej komedii":

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego Dante wybrał Wergiliusza na swojego przewodnika. Jakie znaczenie ma ten wybór w kontekście relacji średniowiecza ze starożytnością?

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Opisz wygląd Geriona i wyjaśnij, dlaczego Dante nazywa go obrazem oszukaństwa.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/boska-komedia

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Boskiej komedii” **Grupa B**

Dante Alighieri

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 19

10 zadań, 19 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Które stwierdzenia o budowie Raju w „Boskiej komedii” są prawdziwe?

[A] Model nieba oparty jest na astronomii Kopernika

[B] Dusze w Raju różnią się stopniem szczęśliwości, ale żadna nie zazdrości innym

[C] W Raju nie ma żadnej hierarchii – wszystkie dusze są równe

[D] Raj składa się z dziewięciu sfer niebieskich i Empireum

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Jaką funkcję pełnią postacie historyczne spotykane przez Dantego w zaświatach?

(A) Pełnią rolę strażników poszczególnych kręgów i pilnują, by potępieni nie uciekli

(B) Są exemplami (przykładami) – ukazują konsekwencje grzechów lub nagrodę za cnotliwe życie

(C) Są fikcyjnymi postaciami stworzonymi przez Dantego, bez odpowiedników w historii

(D) Służą jako barwne tło fabularne, ożywiające opis zaświatów, bez znaczenia dla przesłania

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących Kapaneusa (pieśń XIV).

1. Kapaneus leży na rozpalonym piasku pod deszczem ognia i nawet tam urąga Jowiszowi.	**P**	**F**
2. Wergiliusz odpowiada mu łagodnie i ze współczuciem.	**P**	**F**
3. Był jednym z siedmiu królów, którzy oblegali Teby.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Połącz części „Boskiej komedii” z ich dominującym motywem i atmosferą:

1. Czyściec	...	A. Wieczna boleść, ciemność, beznadziejność
2. Raj	...	B. Wieczna radość, światło, miłość
3. Piekło	...	C. Cierpienie oczyszczające, nadzieja, pokuta

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Uzupełnij: przez bagno Styksu poetów przewozi łodzią wioślarz (1) _____, który na widok Dantego krzyczy: „Sam tu, zła duszo, tyś nasza!”.

(1) do wyboru: Charon / Flegijasz / Gerion / Minos

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Wędrówka Dantego przez Piekło rozgrywa się między (1) _____ roku 1300. Trzy zwierzęta napotkane przez Dantego w ciemnym lesie to pantera, lew i (2) _____. Piekło ma kształt (3) _____ zwężającego się ku środkowi ziemi.

(1) Środą Popielcową a Niedzielą Palmową / Bożym Narodzeniem a Nowym Rokiem / Wielkim Czwartkiem a Wielkanocą / Zielonymi Świątkami a Bożym Ciałem
(2) lisica / wilczyca / hiena / niedźwiedzica
(3) walca (cylindra) / lejka (stożka) / sześcianu (kostki) / pierścienia (obręczy)

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Scharakteryzuj relację Dantego z Brunettem Latinim na podstawie pieśni XV. Co Brunetto przepowiada swemu uczniowi?

Zadanie 8. (0–1 pkt)

Opisz, w jaki sposób Dante i Wergiliusz wydostają się z Piekła.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Kim według Wergiliusza jest Fortuna i jaką rolę pełni w świecie? Odpowiedz na podstawie jego wykładu w pieśni VII.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

O co proszą Dantego potępieni: Ciacco, Piotr a Vineis i Brunetto Latini? Wyjaśnij, co ta prośba mówi o duszach w Piekle.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/boska-komedia

Sprawdzian z „Boskiej komedii”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **C**

3. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1–C, 2–A, 3–B** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) Dis**

6. (3 pkt) **(1) rozum ludzki i mądrość starożytną; (2) wiarę, teologię i boską miłość; (3) trzy** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ciacco mówi o Florencji jako mieście pełnym zawiści i rozdartym przez walkę stronnictw. Przepowiada, że Biali wypędzą Czarnych, a potem sami upadną, kiedy Czarni wrócą z obcą pomocą. Przyczyną są duma, łakomstwo i zawiść, które palą serca ludzi. Sprawiedliwych jest tylko dwóch, ale nikt ich nie słucha.
Punktacja: Florencja jako miasto rozdarte stronnictwami (Biali i Czarni), w którym dojdzie do przelewu krwi i wygnania — 1 pkt. Przyczyny wskazane przez Ciakka: duma, łakomstwo i zawiść; sprawiedliwych jest tylko dwóch i nikt ich nie słucha — 1 pkt.

8. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Teocentryzm – pogląd, że Bóg jest centrum wszechświata i najwyższą wartością – realizuje się w „Boskiej komedii” przez cały zamysł dzieła: celem wędrówki Dantego jest oglądanie Boga (visio beatifica). Cały porządek zaświatów odzwierciedla boski plan – od oddalenia od Boga (Piekło), przez oczyszczenie (Czyściec), po zjednoczenie z Nim (Raj). Bóg jest źródłem sprawiedliwości, miłości i światła, które przenika wszystkie sfery.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dante wybrał Wergiliusza z kilku powodów: 1) był autorem „Eneidy”, epopei o Eneaszu, który również zstąpił do podziemnego świata – stanowi więc literacki precedens; 2) Wergiliusz był w średniowieczu uważany za największego poetę i wzór doskonałości stylu; 3) w IV Eklodze Wergiliusza widziano proroctwo o narodzinach Chrystusa, co czyniło go „najbliższym chrześcijaństwu” z pogan. Wybór ten pokazuje, że średniowiecze nie odrzucało starożytności, lecz widziało w niej „przedchrześcijańską mądrość” – rozum ludzki jako etap na drodze do wiary.
Punktacja: Wyjaśnienie, że Wergiliusz był autorem „Eneidy” (literacki precedens zstąpienia do podziemi) i/lub był uznawany za proroka Chrystusa w IV Eklodze, i/lub stanowił wzór doskonałości poetyckiej (1 pkt); omówienie szerszego znaczenia tego wyboru jako wyrazu średniowiecznego stosunku do starożytności — traktowania jej jako „przedchrześcijańskiej mądrości”, gdzie rozum pogański jest etapem prowadzącym do wiary, a nie czymś odrzucanym (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Gerion ma twarz sprawiedliwego, uczciwego człowieka, ale reszta jego ciała jest wężowa, grzbiet i boki pokryte są kolorowymi kółkami i zygzakami, a ogonem z trującym żądłem miota jak skorpion. Jest obrazem oszustwa, bo jak oszust z wierzchu wzbudza zaufanie uczciwym wyglądem, a pod spodem ukrywa zdradę i truciznę. Na jego grzbiecie poeci zjeżdżają do kręgu ósmego, gdzie są karani oszuści.
Punktacja: Wygląd: twarz sprawiedliwego człowieka, ciało węża, łapy, pstry wzorzysty grzbiet i ogon ze żądłem jak u skorpiona — 1 pkt. Sens: zewnętrznie budzi zaufanie (uczciwa twarz), a w środku kryje zdradliwe, jadowite ciało — tak jak oszust — 1 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **B, D**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1–C, 2–B, 3–A** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) Flegijasz**

6. (3 pkt) **(1) Wielkim Czwartkiem a Wielkanocą; (2) wilczyca; (3) lejka (stożka)** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dante rozpoznaje dawnego nauczyciela mimo spalonej twarzy, idzie obok niego z pochyloną głową i zwraca się do niego z szacunkiem, a Brunetto mówi do niego „synu". To relacja mistrza i ucznia pełna czułości, choć Brunetto jest potępiony. Brunetto przepowiada, że jeśli Dante pójdzie za swoją gwiazdą, dojdzie do chwały, ale niewdzięczni Florentczycy znienawidzą go za dobre czyny.
Punktacja: Relacja: szacunek i czułość ucznia (idzie obok z pochyloną głową, zwraca się „panie"), a ze strony Brunetta ojcowska troska („synu") — 1 pkt. Przepowiednia: sukces, jeśli pójdzie za swoją gwiazdą, i wrogość niewdzięcznych Florentczyków, którzy go przepędzą — 1 pkt.

8. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dante i Wergiliusz wydostają się z Piekła, schodząc po ciele Lucyfera uwięzionego w lodzie na dnie Piekła. Wergiliusz chwyta się kudłatego ciała potwora i schodzi w dół, a gdy mija punkt środkowy ziemi, obraca się – odtąd idą w górę. Przez wąski tunel skalny wychodzą na powierzchnię drugiej półkuli, gdzie wznosi się góra Czyśćca. Ostatni wers Piekła brzmi: „w końcu wychodząc, witaliśmy gwiazdy".

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Fortuna nie jest ślepym losem, tylko przewodniczką, którą Bóg ustanowił nad dobrami ziemi, tak jak nad sferami nieba ustanowił ich przewodników. Przenosi bogactwa z rodu na ród i z narodu na naród, niezależnie od ludzkiej roztropności. Ludzie ją przeklinają, ale ona tego nie słyszy, jest szczęśliwa wśród pierworodnych duchów i toczy swoje koło.
Punktacja: Fortuna jako sługa (przewodniczka) ustanowiona przez Boga, nie ślepy przypadek — 1 pkt. Jej zadanie: przenosi dobra ziemskie z rodu na ród i z ludu na lud wbrew ludzkim zabiegom — 1 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ciacco prosi, by Dante po powrocie przypomniał o nim ziomkom. Piotr a Vineis prosi o podniesienie swojej pamięci, zranionej zawiścią, i chce, żeby ludzie wiedzieli, że nie zdradził swojego pana. Brunetto poleca uczniowi swój Skarbiec, w którym jedynie wciąż żyje. Pokazuje to, że dusze w piekle, choć pozbawione nadziei zbawienia, wciąż cenią dobre imię i pamięć wśród żyjących, bo to jedyne, co może im jeszcze zostać.
Punktacja: Wskazanie prośby: żeby Dante przypomniał o nich żyjącym po powrocie na ziemię (przywrócił im pamięć lub dobre imię) — 1 pkt. Wniosek: potępieni wciąż cenią ziemską sławę i pamięć ludzi, to jedyne, co mogą jeszcze zyskać — 1 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 19 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–19 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/boska-komedia**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.